

Kromosomi- ja FISH-tutkimusten näytteenotto- ja käsitte- lyohjeet 8.3.2022 8:04:00

KROMOSOMI- JA FISH-TUTKIMUSTEN NÄYTTEENOTTO- JA KÄSITTELY-OHJEET

ISLABin kromosomi- ja FISH-tutkimukset tehdään Pohjois-Savon aluelaboratorion genetiikan laboratoriossa. Kromosomitutkimuksen onnistumiseksi näytteen oikea ja aseptinen käsittely on ensiarvoisen tärkeää. Näytteen käsittelyn ja tulosten tulkinnan kannalta riittävät esitiedot läheteessä ovat tärkeitä. Hepariinin tulee olla säilöntäaineista vapaata ja sitä pitää käyttää mahdollisimman vähän. Näytteet otetaan steriilisti ja säilytetään (enintään yhden yön yli) huoneenlämmössä ja kuljetetaan huoneenlämmössä. FISH-tutkimuksessa tarvittava näyte otetaan ja käsitellään kuten kromosomitutkimusnäyte. Näytteen kuljetuksessa tarvittavia ravintoliuosputkia tilataan genetiikan laboratorion. Putkiin on merkitty niiden säilymisaika ja ne säilytetään huoneenlämmössä.

KYSin ulkopuolelta lähetettävät näytteet tulee pakata huolellisesti, varoa lämpötilan vaihtelua kuljetuksen aikana (pakkauksen päälle iso teksti: (HUONEENLÄMPÖ) ja ilmoittaa genetiikan laboratorioon näytteen saapumisesta. Ohjekirjassa mainitut numerot viittaavat ISLABin ohjekirjaan.

Kaikista näytteenottoon ja käsittelyyn liittyvistä asioista voi tiedustella ISLAB Pohjois-Savon aluelaboratorion genetiikan laboratorion puh. 044-7178796.

Tuloksiin liittyvistä asioista voi tiedustella sairaalageneetikoilta:

Satu Häikiö, puh 044-4570713

Kati Pulkkinen, puh. 044-7178623

Veri Näytteeksi otetaan steriilisti 5-7 ml verta hepariiniputkeen (vastasyntyneillä n. 2 ml tai 1-2 mikrotainer-putkea). Näyte säilytetään ja lähetetään huoneenlämmössä ja toimitetaan mahdollisimman nopeasti genetiikan laboratorioon. **Yli vuorokauden säilytys jääkaapissa.** Sekä synnynnäisiin että hematologisiin sairauksiin liittyvät verinäytteet (kromosomitutkimukset B-Kromos ja B-Kromhem ja/tai FISH-tutkimukset B-FISH, B-FISHhem jne) käsitellään ja lähetetään samalla tavalla.

Lapsivesi Näytteeksi otetaan n. 20 ml (esim. 2 x 10ml) lapsivettä, jonka lääkäri ottaa steriiliin ruis-kuun ultraääniohjauksessa. Näyte säilytetään ja kuljetetaan huoneenlämpöisenä ja toimitetaan mahdollisimman nopeasti genetiikan laboratorioon. Muualta kuin KYSistä tulevat näytteet pakataan huolellisesti termospulloon ja styrox-laatikkoon (päälle iso teksti: HUONEENLÄMPÖ) sekä ilmoitetaan genetiikan laboratorioon näytteen saapumisesta.

Kromosomi- ja FISH-tutkimusten näytteenotto- ja käsitte- 8.3.2022 8:04:00
lyohjeet

Istukkanäyte Lääkäri ottaa istukasta PBS-hepariiniseoksella huuhdellulla ruiskulla kudoksenäytettä ultraääniohjauksessa vatsanpeitteiden läpi. Näytepalaset ruiskutetaan steriilille petrimaljalle, jossa PBS-hepariiniliuosta. Pitempää matkaa kuljetettaessa palaset siirretään steriiliin pieneen putkeen, jossa n. 2 ml ravintonestettä. Putket tilataan genetiikan laboratoriosta. Näyte säilytetään ja kuljetetaan huoneenlämpöisenä ja toimitetaan mahdollisimman nopeasti genetiikan laboratorioon. Muualta kuin KYSistä tulevat näytteet pakataan huolellisesti lämpöä eristäviin pakkauksiin (päälle iso teksti: HUONEENLÄMPÖ), sekä ilmoitetaan genetiikan laboratorioon näytteen saapumisesta.

Iho Näytteeksi otetaan ihoa (Sk-Kromos) noin 0,2 x 0,3 cm pala mahdollisimman steriilisti. Ihoalue pyyhitään desinfioivalla aineella ja ihosta leikataan steriilillä veitsellä pala, joka sisältää ihon alla olevaa elävää solukerrosta (n. 2 mm syvyydessä). Näyte siirretään steriiliin ravintonestettä tai steriiliä fysiologista suolaliuosta (keittosuolaliuos) sisältävään putkeen, jonka tulee olla täynnä nestettä, jotta näyte ei pääsisi kuivumaan lähetyksen aikana. Putket tilataan genetiikan laboratoriosta. Näyte säilytetään ja kuljetetaan huoneenlämpöisenä sekä toimitetaan mahdollisimman nopeasti genetiikan laboratorioon. **Yli vuorokauden säilytys jääkaapissa.** Muualta kuin KYSistä tulevat näytteet pakataan huolellisesti ja ilmoitetaan genetiikan laboratorioon näytteen saapumisesta.

Fetus Mortus -näytteet

Näytteeksi suositellaan istukkakudosta (Cv-Kromos) ja sikiön (FM) ihokudosta (Sk-Kromos) ja/tai napaverta (uB-Kromos), jotka otetaan ja käsitellään kuten em. kohdissa on sanottu. Näyte toimitetaan mahdollisimman nopeasti genetiikan laboratorioon styrox-koteloon pakattuna. Näyte säilytetään huoneenlämmössä ja se toimitetaan genetiikan laboratorioon välittömästi seuraavana aamuna. **Yli vuorokauden säilytys jääkaapissa.**

Kudos/tuumori Näytteeksi otetaan kudosta tai tuumoria (Ts-Kromos) n. 1 x 1 cm kokoinen pala steriilisti. Pala siirretään steriiliin ravintonestettä (tai steriiliä fysiologista suolaliuosta) sisältävään putkeen, jotka tilataan genetiikan laboratoriosta. Näyte toimitetaan mahdollisimman nopeasti genetiikan laboratorioon. **Yli vuorokauden säilytys jääkaapissa.**

Luuydin Lääkäri ottaa kuivalla ruiskulla luuydintä 2 - 5 ml ja se siirretään steriiliin, ravintonestettä sisältävään putkeen, joita saa tilata genetiikan laboratoriosta. Jos putkia ei ole saatavilla, näytteen voi ottaa ja kuljettaa pelkässä (7 ml) hepariiniputkessa. Näyte toimitetaan genetiikan laboratorioon huoneenlämpötilassa mahdollisimman nopeasti. **Yli vuorokauden säilytys jääkaapissa.** Muualta kuin KYSistä tulevat näytteet pakataan huolellisesti pakkauksen päälle iso teksti: HUONEENLÄMPÖ ja ilmoitetaan genetiikan laboratorioon näytteen saapumisesta.